వెలం వెంకడు

వెలం వెంకడి కళ్లాం, పొలాలూ ఎంతదూరంనుంచైనా పోల్చుకోవచ్చు. వాస్తవానికి పూర్వంకన్నా మరింత కళకట్టి దిష్టికొడుతున్నాయి. ఒక చేతికి యింకొక చెయ్యి తోడైన తర్వాత ఊరికే పోతుందా? అద్దంలా కళ్లాం, కుక్క అయినా దూరలేకుండా కంచె, నీళ్ళతో జిమజిమ లాడుతూ చెరుకులు, అరటిబోదెలు కనబడతాయి. నల్లగా, నిఠారుగా తాటిమాని ఏతాం ఎంత దూరానికైనా ముచ్చటగా అనుతుంది. ఇహ పొలాలు నల్లగా నూనెకక్కుతూ పెంటపోగులతో సాగుకి సిద్ధంగానైనా వుంటాయి, పచ్చని చేలతో ఉయ్యేలలూగుతూనేనా ఉంటాయి.

పుట్టిన దగ్గరనుంచీ వెంకడు ఆ పొలాల్లోనే పెరిగాడు. ఆ పొలాల గట్లంటే గోచీ అయినా లేకుండా గొఱ్ఱెపిల్లని మేపేవాడు. దూడలకి గడ్డి దవిరించేవాడు. పెద్దవుతున్న కొద్దీ వాడి ప్రాణం ఆ పొలాలకి కట్టుకున్న పెళ్లాంతోసహా పెనవేసుకుంది.

పొలాలెంత కలకల్లాడుతున్నా యిప్పుడు వెంకడి కంతా వెల వెల్లాడు తున్నాది.

వెనకటి వెంకణ్ణి ఇప్పటి వెంకణ్ణి గణితశాస్త్రరీత్యా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

వెనకటి వెంకడు = వెంకడు + పొలం + పెళ్లాం. పైమూడు పెనవేసుకు కలిసిన మోకు వెంకడు. తొలికోడితో లేచి గుర్రుపెడుతూ నిద్రపోతున్న పెళ్ళాన్ని లెగ్గొట్టి పొలాల్లో పడేవాడు. రాత్రి మాటుమణిగాక కళ్లం పరిశుభ్రంగా తుడుచుకుని, పెళ్ళాని కెదురుగా చుట్ట కాలుస్తూ, నులకమంచంమీద కూర్చుని, సాలలో నెమరువేసుకుంటున్న దూడలని, సాల మీదకెక్కి, చిక్కగా బలిసి వెన్నెలతో పంతం ఆడుతూ తెల్లగా వికసించిన ఆనపపాదుని, తనివితో చూసుకుంటూ సేదతేరేవాడు.

ఇప్పటి వెంకడు = వెంకడు + పొలం—(పెళ్ళాం + కొడుకు). ఇంక పిల్లలు కలగరని నిశ్చయం చేసుకున్న తర్వాత మన్నుచేసి, నీళ్లు పోసే కొడుకుని మధ్య వయస్సులో నాయురాలు కంది. కలక్క కలక్క కలిగిన కొడుక్కి శ్రీ కూర్మం కూర్మనాదుని పేరిట కూర్మిగాడని ముద్దుగా నాయురాలు పేరు పెట్టుకుంది. ఊరంతా కూర్మినాయుడని పిలవడం మొదలుపెట్టేరు. వెంకడికిమాత్రం కూర్మిగాడిలో కూరిమి కన పడలేదు. పుట్టిన దగ్గరనుంచీ వాడి వాళకం ఒక్కలాగుంది. తను ఏతాం తోడుతూ నాయురాలు చెరుకులకు నీరు పెడుతూ ఉంటే గుడ్డ ఉయ్యాల్లోంచి కిందికి జారిపోతూ, కిరకిరలాడుతూ ఒకటే ఏడ్పు ఏడ్చేవాడు. అది ఏడుపు సంసారం కాదు. వెంకడి కాళ్లకింద నూతిగోడలు నాలుగూ కూర్మిగాడి ఏడుపును పులుగుపిట్ట స్వరంతో ప్రతిధ్వనించేవి. పిల్లణ్ణి సముదాయిస్తూ పొలం పాటుకి నాయురాలు ఎగనామం పెట్టేది. పొద్దస్తమానం కూర్మిగాడే నాయురాలి లోకం. వెంకడు కర్ర అందించమంటే, "చేతిలో పిల్లాడు కనబడ్డంలేదా?" అని గస్సని లేచేది.

ఆ కూర్మిగాణ్ణి చూసి ఆ తల్లే మెచ్చుకోవాలి. కాస్తంత గుంట నాగమ్మ ఐనాక వాడు పొద్దస్తమానం బక్కురుకొచ్చిన గడ్డి ఒక్క దూడ కైనా చాలేది కాదు. ఆ కూర్మినాయుణ్ణి ఊళ్ళోవాళ్ళే మెచ్చుకోవాలి. వాడు వేరుశనగకి గొప్పుతవ్వితే కొనలన్నీ తెగిపోయి పొలం అంతా సర్వనాశనమైపోయేది. ఊరు ఊరంతా వాణ్ణి వెనకేసుకొచ్చేవాళ్ళే.

కూర్మిగాడు చేతికందివచ్చిన కొడుకుట. చిన్నవాడైనా సంతలో బేరసారాలు వాడితో సమానంగా యింకొహరు చెయ్యలేరుట. వంకాయలు పోగుపెట్టడంలో వాడిది అందెవేసిన చెయ్యిట. ముదరవీ, పుప్పివీ కనబడ కుండా పెట్టడం, ఉన్నవి తక్కువ కాయలే అయినా ఎక్కువగా కనబడే టట్లు సర్దడం, చూసీ చూడ్డంతో కొనబుద్ధి పుట్టేటట్లు నీళ్లు జల్లి సంత మెరుగుపెట్టడం కూర్మిగాడి కొక్కడికే తెలుసునట.

వెంకడు కూర్మిగాడితో వేగలేకపోతున్నాడు. వాడి బ్రతుక్కి వాడు వెంకడికి సలహాలు చెప్పడమా? పదేళ్ళు నిండని గుంటవెధవ. అరటిగెలలన్నీ ఒకేసారి కొట్టి బండిమీద పట్నం తోలుకెళ్ళి, పది

రూపాయలు చేసుకొని, పట్నంలో నాలుగూ కొనుక్కుని, పదం పాడుతూ బండి తోలుకురావటం వెంకడి కలవాటు. అలాగ కాదుట. నాలుగేసి గెలలు కోసి దగ్గర సంతలకి కావిడేసుకుపోతే రూపాయికి రూపాయి లాభం వస్తుందని కూర్మిగాడి సలహా. ముష్టివెధవ సలహా. ఏ గాలివానా అయినా వస్తే గెలలు కిందబడి ముక్కలైపోతే లాభం గూబల్లో కొస్తుందని తెలీదు.

రోజు మొత్తంలో ఒక్కసారైనా వాడితో కసాలా తప్పడంలేదు. తెల్లారిందీ అంటే వాడు తెచ్చేదన్నమాటే జట్టీ.

"నాలుగు ఆనపకాయలు కోసియ్యి. చల్దికూడు తిని మంగళారం సంతకి ఒట్టుకెల్తాను" కూర్మిగా డడిగేడు.

"ఏ పాదుని కోసేపాటి కాయలునేవు" అన్నాడు వెంకడు. నెమ్మదిగానే చెప్పేడు.

"నేకపోడమేటి ? గట్టుమీద పాదుల్ని ఉన్నాయి. సాలమీదా ఉన్నాయి."

"నీ కెలాగ తెల్సు?"

"నాను సూసినాను."

"సూసినావూ? ఇంక ఆటిపని అయింది. ఇంకా వోరంపోతేగాని కొయ్యడానికి కాయల్నేవు."

"ఆ కాయ లిప్పుడే కొయ్యాలి. ఇప్పుడు కోస్తేనే కొనేవాళ్ళు కొంటారు. ఏపాటి ముదిరినా బాపనాళ్ళు కొన్రు. ముచిక దగ్గర గోరుతో గిల్లి ఆళ్ళు చూసుకుంటారు. నీ క్కాయ లెప్పుడు కొయ్యాలో తెల్దు. ఛీ, ఛీ," అని మొహం చిట్లించుకున్నాడు కూర్మిగాడు.

వెంకడు అగ్గి అగ్గి అయిపోనాడు. పది పన్నెండు పంటలు కళ్ళ చూడని వెధవ ఏభై ఏళ్ళు మళ్ళిన అయ్యని అంతమాటంటాడా? వెంకడు ఒక సంత చూశాడా? రెండు సంతలు చూశాడా? ఆ ఆనపకాయ లెప్పుడు క్కొయ్యాలో వాడికి తెలియదూ? సాలమీదా గట్లమీదా ఉన్న ఆనప పాదులనిండా ఇప్పుడిప్పుడే పిందెలు దిగుతున్నాయి. కొన్ని గంగా బొండాం కొబ్బరి కాయలలాగా ఉన్నాయి. వాటినిప్పుడు క్కోసీమంటాడు

కుమ్మరకుంక. అవే నాలుగు రోజులు పోతే కడవలంత అవుతాయి. కడవంత కాయకి అణాడబ్బులురావు. కొబ్బరికాయంత పింజకి ఎక్కువ డబ్బులు వస్తాయా?

"ఓరి గుంటగాడిదా! తాతకిరా దగ్గులు నేర్పుతావు? ఈపాలి పాదుల్లో కెళ్ల సెపుతాను. నీ కళ్ళు పడితే కాయలుంటాయా? అందుకే అన్నీ మురిగిపోతున్నాయి. వాటి జోలికెళ్ళావా బెంకి మాడుతుంది" అన్నాడు వెంకడు.

"ఈపాలి నన్ను సంతకెళ్ళమను సెపతాను" అన్నాడు కూర్మి గాడు.

"మాసి, ఇంటికాడ కూకో, నానే ఎల్తాను."

"అలాగే కూకుంటాను. యవసాయంకూడా నువ్వే చేసుకో."

"ఓ అనాగే వెళ్ల" అన్నాడు వెంకడు. సమయానికి దగ్గిర నాయు రాలు లేదు. ఉంటే మరింత కొంప అంటుకొనేదే. కూర్మిగాడు తిని తిరిగే వాడు. పొలంలో పూతికపుల్ల ముట్టుకోవడం కూడా మానేసేడు. ఊళ్ళో ఊసుపోకపోతే స్కూల్లోకెళ్ళి అక్కడ చదువుకుంటున్న కుర్రవాళ్ళని పోగుచేసుకొని బిళ్లా-కర్రా ఆడుకొనేవాడు.

"కూసే గాడిద మేసే గాడిదని చెడగొట్టిందట. బడిచుట్టుపక్కల కిమాటొస్తే బడితి బాజాపట్టిస్తాను. అలా తిరక్కపోతే నలుగురితోపాటు వచ్చి నాల్గు ముక్కలు నేర్చుకోరాదా? అని బడిపంతులు చీవాట్లు పెటేడు.

"సెపతారా?" అన్నాడు కూర్మిగాడు.

"మేష్టర్లెందుకున్నారు? బళ్లెందుకున్నాయి?" అని చెపుతూ కూర్మి నాయుణ్ణి చెవిపట్టుకొని ఈడ్చుకెళ్ళి, ఇసకలో అ,ఆ,లు రాస్తున్న పిల్లల దగ్గర కూర్చోపెట్టేడు.

మేష్టరుగారికి కూర్మిగాణ్ణి చూడగానే చక్కటాలోచన తట్టింది. చురుగ్గా చాకులాగున్నాడు. నాలుగుముక్కలు చెప్పుతున్నట్టుంటే యింటి దగ్గిర నానాచాకిరీ చేయించుకోవడానికి పనికొస్తాడు. వాడక్షరాలు అవలీలగా పట్టుకొన్నాడు. పదంకెలుచెప్పి పదు పదులు చెప్పేసరికి అంకెలన్నీయిట్టే పట్టేసుకొన్నాడు.

"నువ్వు బడికొస్తే చాలదు. యింటికికూడా రా" అన్నాడు పంతులు. అంతవరకు ఏదో విరిగిపోయిన పలక, తన డ్రాయర్లో పుల్లలూ యిచ్చి చదువు చెప్పేడు. ఇంక అలాక్కాదు. పుస్తకమూ పలకా కొనుక్కోమన్నాడు. ఇంటికి రమ్మన్నాడు.

కూర్మిగాడికి అయ్యతో మాటలులేవు. వాడు పని - పాట్లు మాని ఊరపందిలా తిరుగుతూ వుంటే వెంకడు కూకలెయ్యలేడు. నాయురాలు తండ్రికీ కొడుక్కీ జట్టీలు లేకుండా ఉన్నాయని సంతోషించింది. బడిలో కెళుతున్నట్టు బడిపంతులింటి కెళుతున్నట్టు కూడా ఆరాలు తీసింది. వాడేం చేస్తున్నదీ చూస్తూనే ఉంది.

"నాను పుస్తకం - పలకా కొనుక్కోవాలి. డబ్బులియ్యవా?" అని కూర్మిగాడు తల్లినడిగేడు.

"నువ్వు చదువుకెడుతున్నావా?" అని ఏమీ ఎరగనట్టడిగింది నాయురాలు.

"వచ్చి అడుగు"

"అయితే పద" అని నాయురాలుకొడుకుని వెంటబెట్టుకుని బడి కెళ్ళింది.

"మేష్టారుబాబూ! మాయోడు సదువుతున్నాట్ట నిజమేనా?" అని అడిగింది.

"వాడ్ని పలకా పుస్తకం కొనుక్కోమన్నాను" అన్నారు మేష్టరు గారు.

"కొనమని పీక్కుతింటున్నాడు. ఆడికి సదువొస్తాదా?"

"ఫస్టుగా వస్తుంది, కొను"

"అయితే మీరే కొనండి బాబూ! కాస్త ముక్క సెపుతే పంటనా డేటేనా యిచ్చుకుంటాను" అని మొల్లో డబ్బుతీసి మేష్టరుగారికే యిచ్చింది.

ఆవేళ కూర్మిగాడరుగుమీద కూర్చుని పుస్తకం చదువుతూ ఉండగా వెంకడు చూసేడు. అరటి మొక్కలకి నీళ్ళతోడి, తోడి జూమాయించి పోయి వచ్చేడు.

"పుస్తకమే సదివేస్తున్నా వేట్రో?" అని అడిగేడు.

"ఆ పాటి సదువొచ్చు" అన్నాడు కూర్మిగాడు.

"ఎవడి బొక్కు ఎత్తుకొచ్చినావు?"

"ఎత్తుకురావడం ఖర్మమేమి? నానే కొనుక్కున్నాను"

"ఎదవా! పిడతలో డబ్బులు నాకు సెప్పకుండా ఎత్తుకుపోయి నావా?" అని కళ్లెర్రజేశాడు.

"నానేమీ ఎత్తుకుపోనేదు. మా యమ్మిచ్చింది."

"ఒలే ఈఁడికి దబ్బులిచ్చినా?" అని పెళ్ళాన్నడిగేడు.

"ఆ, ఇచ్చినాను." అని నిర్లక్ష్యంగా జవాబు చెప్తూ నాయురాలు గుడిశెలోంచి ఇవతలకొచ్చింది.

"మూడు వోరాలనుంచీ ఆడు పని సెయ్యడంలేదు. ఏమిరా ఎదవా నీకి పొగాలం, అని అడుగుతావా? ఆడికి పుస్తకమోటి కొని బుగతల్లాగా సదువుకుంటూ కూకోమంటావా?"

"పొలంలో నువ్వూ-నేనూ పడుతున్నపాటు శానలే. సిగ్గునేక మల్లా ఆడివూసెందుకెత్తినావు?"

"అయితే ఆణ్ణి తగలెట్టు" అన్నాడు వెంకడు. గ్రామంలో ముత్యాల నాయుణ్ణి మినహాయిస్తే రైతుదనంలో అంతా నిశానీగాళ్ళే. ఊళ్ళో ఎలిమెంటరీ స్కూలున్నా ఏ ఒక్కడికి అక్షరం అబ్బటంలేదు. మళ్ళా కూర్మిగాడు తలెత్తి చదువులవాడయ్యాడు. ఊళ్ళో సగం రంగం ఉత్తరాలు చదవడం, రాయడం వాడివొంతుకొచ్చింది. ఊళ్ళో ఐదోక్లాసుదాకా అయితే మూడు మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న పెద్ద ఊర్లో ఎనిమిదోక్లాసుదాకా అయింది. కూర్మి గాడు పట్నం వెళితే పనికొస్తాడని పదిమందీ అన్నారు. పనికిరాదని వెంకడు మూర్ఖపు పట్టుపట్టేడు. కూర్మిగాణ్ణి వెనకేసుకొని ముత్యాలనాయుడితో సహా పెద్దలంతా వెంకడిమీదకొచ్చేరు.

"నలుగురు సెప్పినమాట ఇని ఆణ్ణి ఇజానారం సదువుకి పంపు. ఈఁయాళ మనోళ్ళకి ఎక్కళ్ళేని ఉద్దోగాలు వస్తున్నాయి. ఈఁ పెద్ద పెద్ద మునసబీలు, కలకటేరులు మనోళ్ళే. ఏటనుకున్నావో! ఆడు సదువుకు రానీ, దోశెడు రూపాయలు బిళ్ళకుడుముల్లాగ గణిస్తాడు" అన్నారు వూళ్ళో పెద్దలు.

"సదువుకున్నోళ్ళకి ఉద్యోగాలు ఎక్కడివి? ఆళ్ళంతా అగ్గురోరాల్లో పూరపందుల్లాగ తిరుగుతుంటే?" అన్నాడు వెంకడు. వాడు కళ్ళారా ప్రపం

దాన్ని చూసే అన్నాడు. అగ్రహారాల్లో భూములన్నీ అమ్మేసుకు చదివి పదిరూపాయల ఉద్యోగానికి గతిలేక పడిగాపులు పడుతున్నారు.

"ఆ మాటనకు. మనకేటిరా ఆ సొకు తెస్తావు? ఈఃయేళ సెన్న పట్నంలో మంతిరి మన రాజుగారు" అన్నారు పెద్దలు.

వచ్చిందీ ఈః మాట మళ్ళా? సుద్ధబద్ధం. రాజుగారేటి, సెన్నపట్నం మంతిరేటి? అన్నోడికి బుద్దుందా? రాజుగోరు మంతిరేటిరా ఎదవల్లారా?" అన్నాడు వెంకడు.

"ఓరి ఎర్రోడా నీకు తెలకపోతే సదువుకున్నోళ్ళనడుగు" అన్నారు పెద్దలు.

"సదువుకున్నోళ్ల అందం విన్నాను. నాను నిశానీగాణ్ణే. అయినా పదికాలాలు సూచినాను. రాజుగోరెక్కడా మంతిరికాడు. మంతిరంటే రాజుగోరి కిందివోడు. తెలిసిందా? డిల్లీలోకెళ్ళినా యింతే. సదువుకున్నోళ్ల సెప్పినా నానుసమ్మను. గేనమున్న ఎవడు నమ్మడు. ఇది సదువుకున్నోడి అబద్ధం. ఆళ్ళబద్ధాలు దేశాలు దాటిపోతాయి. రాజుగారు సెన్నపట్నం మంతిరి! ఇనాగే సెప్పండి సబువులు" అన్నాడు వెంకడు.

"పసందైన కొడుకుని పాడుచేస్తున్నావు" అన్నారంతా.

"మీరు బాగుచెయ్యడానికి సెప్పినారు. ఆడు పెద్దోడైనాడు. మనం సూసినాము. అందుకూ సెడతాడు. ఇందుకూ సెడతాడు. ఎప్పటికైనా మీ నాగా నానాగా ఈఃడు దున్నుకు బతకవలసినోడే" అన్నాడు వెంకడు.

"ఆడే సదువుకుంటే యవసాయం సెయ్యాలా? నిన్ను కూకోబెట్టి కూడు పెడతాడు."

"కూకుంటే కూడు ఎలతాదా? బూమిని బద్దలు చేసుకు బతకమన్నాడురా నిన్నూ నన్నూ బెమ్మదేముడు" అన్నాడు వెంకడు.

"నువ్వూ బూమి బద్దలు చేసుకుంటూ సవ్వూ. కుర్మిగాడు పట్నం ఎళతాడు" అని గుడిశెలోంచి నాయురాలు వచ్చింది. దాని మాటల ఖణీలో 'నువ్వు పంపితీరాలి' సచ్చితీరాలి అని నాయురాలు ధ్వనించింది.

"ఓశెల్కె ఇక్కణ్ణుంచి." అన్నాడు వెంకడు.

"అందరూ ఎళ్ళండి." అని మెడ తణువుకుంది నాయురాలు. నాయురాలి మెడనిండా మెడ తిరగని బంగారం అందరికళ్ళకి పచ్చగా కనపడ్డాది.

వెంకడు పెళ్ళాన్నీ పెద్దలనీ తీక్షణంగా చూశాడు. చంటికుర్రాడి లాగ ఒక్క పిల్లిగంతువేసి సంతోషంతో నవ్వుతూ ఒక్క చిటిక వేసేడు.

"మా గనమైన ఆలోశన తట్టింది. దెబ్బతో బుద్ధి మారిపోయింది. ఎళ్ళండ్రా అంతా ఎళ్ళండి కూర్మిగాణ్ణి నానే పట్నం అంపుతున్నాను. మరి జట్టీసేదు" అన్నాడు వెంకడు.

మర్నాడు కూర్మినాయుణ్ని వెంకడే పట్నం చదువుకి పంపించేడు. పనులన్నీ పూర్తి అయినాక కళ్ళాంలో చుట్టకాలుస్తూ పెళ్ళాని కెదురుగా నులకమంచంమీద కూర్చున్నాడు. కొడుకు పట్నం వెళ్ళిపోయాడని కొంచెం దిగులున్నా నాయురాలు మొగుడే పంపాడని సంబరపడుతున్నాది.

"ఈ రేత్రి నా మనసు మనసు నాగున్నాది" అన్నాది నాయురాలు.

"నా మనసూ మనసు నాగుంది" అన్నాడు వెంకడు.